

BİLİMSEL ARAŞTIRMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ İÇİN BİR MODEL VE PUANLAMA FORMU ÖNERİSİ

Prof. Dr. Cihan DURA*

Dünyada pek çok olgu, örneğin bir insan, bir nesne, bir faaliyet, bir kurum, bir görüş, bir önlem, bir proje, ... değerlendirmeye tâbi tutulabilir. Böyle bir değerlendirme, kuşkusuz, "bilimsel araştırmalar" için de söz konusudur. Yapılacak değerlendirmenin verimli olması, bu işlemin önceden hazırlanmış standart bir modele göre yapılmasına bağlıdır. Çünkü bu sâyede hem bir araştırmacının sahip olması gereken temel özellikler sürekli göz önünde bulunacak, hem de değerlendirmede objektiflik, zamandan tasarruf sağlanacaktır. Bu çalışmada önce bir "Bilimsel Araştırma Değerlendirme Modeli" önerilmiştir.

Önerilen değerlendirme modeli; kitap, makale, tez, araştırma raporu ve benzeri çalışmaların değerlendirilmesinde kullanılmak üzere geliştirilmiştir.

Modelde bir araştırmacının sahip olması gereken özellikler, soru şeklinde sorulmaktadır. Bir soruya "evet" yanıtının alınması; yazarın, o soru açısından başarılı olduğunu gösterir. Ancak verilen yanıtın dayanakları da açıklanmalıdır. Her soru veya tüm sorular bakımından başarı derecesinin belirlenmesi, puanlama yapılmasını gerektirir ki bu amaçla bir "Bilimsel Araştırma Puanlama Formu" geliştirilmiştir.

Modelde sorulan sorulardan büyük bir kısmı bütün araştırma türleri için, bir kısmı ise sadece belirli türler için geçerlidir. Soruların belirli araştırma türleri için geçerli olması durumunda kitap için (K), makale için (M), bütün diğer araştırmalar için (R) kısaltması kullanılmıştır.

Önerilen model¹ ve puanlama formu aşağıda sırasıyla sunulmuştur.

*Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F., Öğretim Üyesi.

¹Bu modelin geliştirilmesinde N. KARASAR, *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*, Ank., 1984, ss. 9-49 ve C. DURA, *Araştırma Yöntemleri*, (Teksir), Kayseri, 1993, ss. 173-193'den geniş ölçüde yararlanılmıştır.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME MODELİ

Bir bilimsel araştırma önce **içerik** ve **biçim** bakımından değerlendirilir, sonra **toplu** bir değerlendirmeye tâbi tutulur.

I. ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

Araştırmada verilen bilgilerin tamamı, o araştırmacının içeriğini oluşturur. Bu içeriğin oluşturulmasındaki başarı derecesi, sırasıyla **araştırmanın yapısı** ve içeriğin **genel şartları** değerlendirilerek belirlenebilir.

ARAŞTIRMANIN YAPISI

1- Üçlü Ana Yapıya Uygunluk: Bir araştırmada içeriği oluşturan bilgiler çeşitli bölümler ve altbölümler halinde kümelendirilerek takdim edilir. Bu sunuşla ilgili modeller arasında bazı farklar varsa da bunlar daha çok ayrıntıyla ilgilidir. Bir araştırma genellikle -bu terimler kullanılmaksızın- "ön kısım", "ana kısım" ve "son kısım" olmak üzere üç esas kısım halinde düzenlenir. Yazar, araştırmasını bu ana yapıya dayandırmış mıdır?

a) ÖN KISIM

2- Ön Kısımın Kalıba Uygunluğu: "Ön kısım", araştırmayı (K,R) bir bütün olarak takdim eder ve tanıtır. Genellikle bu kısımda önce boş bir sayfa, sonra sırasıyla, başlık, önsöz, içindekiler, kısaltmalar, tablo ve şekil listeleri bulunur. Yazar bu **kalıba** uymuş mudur?

Başlık

3- Başlık Sayfasının Kalıba Uygunluğu: Bir araştırmada (K,R) yazılı olan ilk sayfa, başlık sayfasıdır. Bu sayfada sırasıyla araştırmacının adı (araştırmanın başlığı), araştırmacının kimliği, araştırmacının (R) türü, araştırmacının yayımlandığı kent, kurum (R), matbaa (K) ve tarih yer alır. Makalelerde sayfanın yerini, makalenin adıyla araştırmacının kimliği alır. Yazar, araştırmasında bu **kalıba** uymuş mudur?

Araştırmanın Adı

4- Araştırmanın Adının Yeterliliği: Araştırmanın adı; mümkün olduğu kadar kısa, öz ve yeterli midir? Araştırma problemini **eksiksiz** olarak kapsamakta mıdır?

5- Araştırmanın Adında Sözcüklerin Dizilişi: Bilimsel yapıtlar, adlarıyla arandığına göre, **başlığın ilk sözcüğünün** seçiminde titizlik gösterilmiş midir? Başka bir deyişle, ilk sözcük araştırmacının genel alanını, diğerleri de gittikçe daralan şekilde, araştırma konusunu ifade etmekte midir?

Araştırmacının Kimliği

6- Araştırmacının Kimliğinin Belirtilmesi: Araştırmacının kimliği belirtilirken, adı ve soyadının yanısıra -eğer varsa- akademik unvanına da yer verilmiş midir?

Araştırmanın Türü

7- Araştırmanın Türünün Belirtilmesi: Araştırmanın (R) türü (ödev, proje, rapor, tez, ...) uygun terim kullanılarak gösterilmiş midir?

Araştırmanın Yayınlandığı Kent, Kurum ve Tarih

8- Yayınlandığı, Kent, Kurum ve Tarihin Belirtilmesi: Araştırmayı yayınlayan matbaa (K), araştırmanın yayınlandığı kent, kurum (R) ve tarih, sırasıyla gösterilmiş midir?

Önsöz

9- Önsözün Kurallara Uygunluğu: Araştırmaya mutlaka bir önsöz koyulması şart değildir. Genel türden araştırmalarda "Önsöz" başlığı, tezlerde ise "Teşekkür" başlığı kullanılır. Bir araştırmaya (K,R) önsöz yazılmışsa, şu hususlardan birine veya birkaçına yer verilmesi gerekir: (i) Araştırma düşüncesinin nasıl doğup oluştuğu; (ii) araştırmanın oluşturulmasına katkıda bulunan genel şartlar veya faktörler; (iii) araştırmanın hangi amaçla yapıldığı; araştırmacının, kendi çalışması hakkındaki görüş ve eleştirileri, umut ve dilekleri; (iv) araştırma boyunca yardımları ve katkıları olan yakınlarla, kişi veya kurumlara teşekkür edilmesi... Araştırmacı, önsözünde bu çerçeveye içinde kalmış mıdır?

10- Önsözde Kent, Tarih ve Yazar Adı: Eğer araştırma basılmışsa, önsözün alt kısmında kent adı, tarih ve yazar adı ayrıca belirtilmiş midir?

Kısaltma ve Tablo Listeleri

11- Kısaltmalar Listesinin Kurallara Uygunluğu: Araştırma (K,R) metninde kullanılan kısaltmalar sayıca çok ise, bunlar "kısaltmalar listesi" adı altında ve alfabetik sıraya göre dizilmiş ve açıklamaları yapılmış mıdır?

12- Tablolar Listesinin Kurallara Uygunluğu: Araştırmada (K,R) yer alan tablo ve şekiller sayıca çok ise, bunlar için ayrı ayrı "tablo listesi" ve "şekil listesi" düzenlenmiş midir? Her listede önce tablo veya şekil numarası ve başlığı yazılmış, sonra bulunduğu sayfa numarası gösterilmiş midir?

İçindekiler

13- "İçindekiler"in Kurallara Uygunluğu: Her araştırma kısımlara ayrılmış bir plan dahilinde sunulur. Bu kısımların başlıkları -yazarın takdir etmiş olduğu ölçüde- "içindekiler" bölümünde (K,R) ayrıca verilir. Araştırmacı bu bölümde araştırmayı oluşturan kısımların başlıklarını sırasıyla ve alt-alta yazarak, buldukları sayfa numarasını göstermiş midir?

14- "İçindekiler"de Başlıklar Arası Görünüm Farklılığı: İçindekiler kısmında, bölüm (veya kesim) başlıklarının, bölüm (veya kesim) içi başlıklardan, göze derhal çarpacak şekilde -uygun boşluk bırakarak, punto veya stil değiştirme yoluyla- ayırt edilmesi gerekir; bu kurala uyulmuş mudur?

b) ANA BÖLÜMLER

15- "Dörtlü Model"e Uygunluk: Bir araştırmacının "Ana Bölümler"i, "araştırma probleminde önerilere kadar temel bilgilerin sunulduğu, çeşitli bölüm ve altbölümlerden oluşan araştırma metni olarak tanımlanabilir. Bu kısmın bölümlenmesi, bunların başlık adları, sayıları ve içerikleri araştırma konusuna ve türüne göre değişebilir. Bununla beraber özellikle uygulamalı araştırmalarda genel kabul görmüş ve oldukça kesinleşmiş bir kalıp vardır. Buna göre her araştırma; **Giriş, Metod, Bulgular ve Yorum, Sonuç** olmak üzere dört ana bölümden oluşmalıdır. Metodla bulgular ve yorum bölümleri kısaca "Geliştirme Bölümü" adıyla da anılır. Araştırmacı, zorunlu olmadıkça, düzen, standartlaşma ve iletişim sağlayan bu şemadan ayrılmamalıdır. Yazar daha çok sayıda başlık açmış ve değişik adlar kullanmış olsa bile, esas itibariyle çalışmasını bu şemaya dayandırmış mıdır?

Giriş

16- "Giriş" Kalıbına Uygunluk: "Giriş", "Ana bölümler"den ilkinin oluşturur. Bu bölümde araştırma problemi (araştırmacının konusu), araştırmacının amacı, önemi, varsayımları, araştırmaya getirilen sınırlamalar, tanımlar ve araştırmacının planına yer vermek gerekir. Yazar bu kalıbı kullanmış mıdır?

Araştırma Problemi

Yazar, araştırma problemini yani araştırma konusunu açık ve seçik olarak, en iyi şekilde ifade etmek zorundadır. Bu konuda başarılı sayılabilmesi için, sırasıyla gerçekleştirmek zorunda olduğu aşamalarla ilgili şu üç soruya olumlu yanıt alınması gerekir.

17- Araştırma Problemini Bütünleştirme: Yazar problemi bütünleştirmiş midir? Başka bir deyişle, araştırma konusu olan problemi içine alan "genel problem alanı"nın sistemli bir şekilde kavrayarak, elemanlarına ayırmış ve bunları genel çizgileriyle, birbirleriyle ilişkileri açısından kısaca anlatmış mıdır?

18- Araştırma Problemini Sıyırıp Çıkarma: Yazar, problemi sıyırıp çıkarmış mıdır? Başka bir deyişle, araştırmacının asıl konusu olan problem dilimini, "genel problem alanı" içindeki yerinden sıyırıp ön plana çıkarmış ve ayrıca tanıtmış mıdır?

19- Araştırma Probleminin Ayrıntılı Açıklanması: Yazar, araştırma problemini açıklamış mıdır? Başka bir deyişle, bütünden sıyırılmış ve tanıtmış olduğu araştırma problemini, ayrıntılı olarak açıklamış mıdır? Bu amaçla, problemi etkilediği kabul edilen başlıca değişkenleri saymış, tanımlamış, aralarındaki ilişkileri belirtmiş midir?

20- Literatürü Tarama: Araştırma problemini (konusunu) ifâdenin bu üç aşamasında, ilgili kaynakların (bibliyografyanın) taranması önemli bir yer tutar. Bu işlem, eğer konuyla ilgil dokümanlar çok fazla ise, "Giriş"de değil de, ayrı bir bölümde yapılmış olabilir. Yazar bu taramayı yapmış mıdır? Araştırma probleminin o zamana kadar hangi yönlerden incelendiğini, bilimin bu konunun izâhı bakımından hangi düzeye eriştiğini, problemin anlaşılması ve çözümü bakımından hangi yeni araştırmalara ihtiyaç olduğunu belirlemiş midir?

21- Temel Eserlere Ulaşma: Literatürün (bibliyografyanın) taranmasından amaç, yalnızca araştırma problemini ifâde etmek ve tanımlamaktır. Yazar bu kritere uymuş mudur? Kaynakları (bibliyografyayı, literatürü) oluşturan temel eserlere ulaşabilmiş midir? Bunları, araştırma problemine yakınlıklarına ve önem derecelerine göre tanıtmakta mıdır?

22- Araştırma Konusunun Orijinalliği: Araştırmanın konusu orijinal ve üzerinde araştırma yapmaya değer bir konu mudur?

23- Araştırma / Araştırmacı Uyumu: Araştırmanın konusu; yazarın uzmanlığı, statüsü ve bilimsel kapasitesi ile uyumlu mudur?

Araştırmanın Amacı

24- Araştırmanın Amacının Ayrıca ve Açıkça Belirtilmesi: Araştırmanın amacı (veya amaçları), iyi ortaya konmuş bir problemin ifâdesinde zâten mevcut olmakla berâber, soru cümleleri veya hipotezler şeklinde, ayrıca ve açık-seçik olarak açıklanmasında fayda vardır. Yazar bu açıklamayı yapmış mıdır?

Araştırmanın Önemi

25- Araştırmanın Öneminin Ayrıca Belirtilmesi: Bir araştırmanın önemi, o araştırmanın belli bir alandaki "araştırma eksikliği"ni veya "bilimsel araştırma boşluğu"nu giderip gidermediğini ifâde eder. Araştırmanın önemi, doğrudan ve dolaylı olarak, problem kısmında da açıklanmış olabilir. Ancak ayrıca belirtilmesi daha yerinde olur. Yazar bu konudaki düşüncelerini ayrıca belirtmiş midir?

26- Araştırmanın Önemi (Faydaların Belirtilmesi): Yazar, araştırmasında sunduğu bilgilerin hangi teorik veya pratik sorunların çözümünde ve nasıl kullanılabileceğini açıklamış mıdır?

Araştırmanın Varsayımları

27- Eksiksiz Belirtilmesi: Her araştırma -deneyle kanıtlanmamış olmakla berâber, kanıtlanmış gibi doğru olduğu kabul edilen hüküm anlamında- varsayımlara dayanır. Bunlar araştırma problemi, araştırmaya getirilen sınırlamalar, araştırma metodu ve araştırmanın dayandığı teorilerle ilgili olabilir. Araştırma sonuçlarının geçerliliği, konulan varsayımların geçerliliğine bağlı olduğuna göre, yazar; araştırmasının dayandığı varsayımları açıkça belirtmiş midir? Eğer ifâde etmişse, bunların dışında, açıkça belirtmeyi ihmal ettiği başka varsayımlar var mıdır?

Araştırmaya Getirilen Sınırlamalar

28- Sınırlamaların Belirtilmesi: Araştırmaya getirilen sınırlamalar, araştırmacının yerine getirilmesi mümkün olup da yapmadığı veya vazgeçmek zorunda kaldığı hususları kapsar. Bu sınırlamalar; araştırmacının yetenek ve olanaklarından, problem alanından, araştırma amaçlarından, dokümanlardan, metodolojik ve benzeri faktörlerden kaynaklanabilir. Araştırma sonuçlarının doğruluğunu ve geçerliliğini kesinlikle belirlediğinden, yazar; araştırmasına getirdiği sınırlamaları açıkça ifade etmiş midir?

29- Sınırlamaların Sebepleri: Yazar araştırmasına getirdiği sınırlamaların sebep ve dayanaklarını açıklamış mıdır? Bu sebep ve dayanaklar akla ve gerçeklere uygun mudur?

Tanımlar

Araştırma dili terimlere dayanır. Okuyucu ile iyi bir iletişim kurulması bakımından, araştırma konusuyla yakından ilgili olan terimlerin özenle seçilerek tanımlanması gerekir.

30- Uygun Terimlerin Tanımlanması: Yazar "konuya âşina bir okuyucunun, araştırmacının arzu ettiği şekilde anlamama olasılığı olan" terimleri tanımlamış mıdır?

31- Terimlerin Yerli Yerinde Tanımlanması: Bu terimlerden "okuyucuya araştırma hakkında genel bir fikir kazandıracak olanlar"ı "Giriş" kısmında, diğerlerini metinde ilk geçtikleri yerde tanımlamış mıdır?

Araştırmanın Planı

32- Araştırmanın Planının Ana Çizgileriyle Verilmesi: Yazar, problemi o şekilde ortaya koymalı ki "Giriş" kısmı sona ererken, araştırmanın başlıca bölümleri de kendiliğinden ortaya çıkmalıdır. O halde yazar, araştırmasının "Geliştirme" kısmının ana bölümlerini gösteren özet bir plana yer vermiş midir?

Araştırma Metodu

33- Araştırma Metodunun Açıklanması: Araştırmanın metod bölümünde araştırma yöntemi, başka bir araştırmacının aynı çalışmayı yapabilmesine imkân verecek kapsamda ve yeterli ayrıntıyla açıklanmalıdır. Aksi halde okuyucunun bulgu, yorum ve sonuçları değerlendirmesi son derece zorlaşır. Yazar bu şartı yerine getirmiş midir?

34- Tekniklerin Açıklanmasında Ölçülü Olma: Yazar kullandığı tekniklerden herkesçe bilinenler için kısa, buna karşılık yeni geliştirilen veya o araştırmaya özgü olan teknikler hakkında daha ayrıntılı açıklamalar yapmış mıdır?

35- Açıklamaların Yerli Yerinde Yapılması: Eğer verilecek bilgiler fazla değilse, metodla ilgili bilgilere "Giriş" bölümünde yer vermelidir. Kapsamlı çalışmalarda ve araştırmanın tamamı için geçerli olmayan teknikler söz konusu olduğu zaman,

metodolojik açıklamalar altbölümlerde yeri geldikçe yapılabilir. Yazar, çalışmasında bu hususları göz önüne almış mıdır?

Araştırma Modeli

36- İki Modelden Birinin Kurulması: Araştırma modeli; genel olarak, araştırma amacına uygun ve ekonomik bir süreç içinde, verilerin toplanmasını ve analizini mümkün kılan şartlar bütünüdür. Yazar; eğer mevcut durumu aynen tasvir etmeyi amaçlıyorsa "tarama modeli", bir hipotezin sınanmasını amaçlıyorsa "deneme modeli" kurmuş mudur?

Kitle ve Örnek (Evren ve Örneklem)

37- Ankette Kitle ve Örneğin Tanıtılması: Bazı araştırmalar belli bir kitleye (nüfus, popülasyon, evren) genellemek üzere, bu kitleden seçilen gruplar (küçültülmüş model, örnek, örneklem) üzerinde yapılır. Eğer yazar bu yola gitmişse, araştırmanın ilgili olduğu kitle ile üzerinde çalıştığı örneği, başlıca özellikleri itibarıyla tanıtmış mıdır?

Veriler ve Toplanması

38- Veri Kaynaklarının ve Geçerliliklerinin Belirtilmesi: Araştırma amaçlarına uygun şekilde toplanan ilk bilgiler, "işlenmemiş veriler" (ham veriler) adını alır ve araştırmanın verilerini oluşturur. Yazar bu verilerin hangi kaynaklardan, hangi tekniklerle, kimler tarafından ve ne zaman toplandığını, bunların geçerlilik ve güvenilirlik derecelerini belirtmiş midir?

Verileri Analiz ve Yorumlama Teknikleri

39- Verileri Analiz ve Yorum Tekniklerinin Açıklanması: Toplandıkları şekliyle fazla bir anlam ifade etmeyen ham verilerin, belli tekniklerle işlenerek, analiz edilmeleri ve yorumlanmaları gerekir. Yazar adı geçen analiz ve yorum işlemlerini hangi tekniklerle ve nasıl yapacağını ayrıca açıklamış mıdır?

40- Teknikleri Seçme Gerekçelerinin Açıklanması: Yazar kullandığı tekniklerin seçilme gerekçelerini ve yaptığı kontrolleri açıklamış mıdır?

Araştırmanın Bulguları ve Yorumlar

41- Ham Verilerden Bulgulara Ulaşma: Yazar, ham verileri çeşitli tekniklerle analiz ederek bazı bulgulara ulaşmış mıdır?

42- Bulguları Yorumlarda Kullanma: Elde ettiği bulguları, araştırma konusuyla ilgili olarak açtığı tartışmada (yapığı yorumda) kanıt olarak kullanmış mıdır?

43- Bulguları Çözüm Amacıyla Kullanma: Bulguları, çeşitli bakış açılarından değerlendirerek, araştırma probleminin çözümü amacıyla yorumlamış mıdır?

44- Bulgularla Literatür ve Konu Arasında İlişki Kurma: Yazar, bulguları yorumlarken, problem bölümünde verilen kaynaklarla (ilgili dokümanlarla)

ilişki kurmuş mudur? Bulguları, önceden ifade ettiği hipotez ışığında yorumlamış mıdır?

45- Bulgular Karşısında Tarafsız Tutum: Genellikle insan, beklentilerine uygun bulguları daha kolay benimser; beklemediği bulguları ise çok defa küçümser veya yorumlamaktan kaçınır. Araştırmacı böyle bir hataya düşmeyerek, elde ettiği bulguları olduğu gibi kabullenmiş ve savunmuş mudur?

46- Bulgularla Yorumların Birbirinden Ayırt Edilmesi: Yazar bulgularla yorumların birbirinden ayırt edilmesine özen göstermiş midir?

47- Bulgu ve Yorumlar (Amaçlarla Uyumlu Bölümler): Bulgular ve yorumlar, her zaman bu ad veya adlar altında verilmeyebilir. Gerekli görüldüğünde konu başlıkları da kullanılabilir. Eğer yazar böyle bir bölümlenme yolunu seçmişse, araştırma amaçları ile bağlantı kurarak, her amaç veya amaçlar grubu için uygun bölümler veya kesimler tahsis etmiş midir?

Sonuç

48- Sonuçta Özet, Hüküm ve Önerilerin Bulunması: Araştırmanın çeşitli kısımlarında verilen ayrıntılı bilgiler, "Sonuç" kısmında bütünleştirilmiş, özetlenmiş ve belli bir neticeye bağlanmış mıdır?

49- Sonucun Araştırma Hakkında Genel Bir Fikir Vermesi: Sadece "Sonuç" kısmı okunsa bile, araştırmanın bütünü hakkında genel bir fikir sahibi olunabilmekte midir?

Özet

50- Araştırmanın Özetlenmesi: İyi yazılmış bir "Sonuç" kısmında "Özet", "Hüküm" ve "Öneriler"e yer vermek gerekir. Yazar, araştırmasının "Sonuç" kısmına kadar verdiği bilgileri, ana hatlarıyla özetlemiş midir?

51- Özette Araştırmanın Başlıca Elemanlarına Yer Verilmesi: Araştırmacı yaptığı özette problem, amaç, sınırlama, metod ve ana bulgulara yer vermiş midir?

Hüküm

52- Araştırma Probleminin Bir Sonuca Bağlanması: Yazar, "araştırmasının neleri gerçekleştirdiği" sorusuna yanıt vermiş midir? Son sözünü söylemiş midir? Başka bir deyişle bir "kapalı sonuç"a ulaşmış, araştırmanın "Giriş" kısmında belirttiği problemi sonuca bağlamış, tartışmayı bir anlamda kapatmış mıdır?

53- Hükümün İfadesinde Üç Koşula Uygunluk: Sonucun "Hüküm" kısmında üç hususa dikkat etmelidir: Birincisi, varılan sonuç açık ve seçik bir şekilde ifade edilmeli, belirsiz olmamalıdır. İkincisi, konu başka bir biçim altında yeniden işlenmemeli, yeniden ayrıntılı olarak ele alınmamalıdır. Üçüncüsü, probleme getirilen çözüm ilk kez "Sonuç" kısmında kendini göstermemelidir. Araştırmacı bu hususlara uyumuş mudur?

Öneriler

54- Probleme Bir Çözüm Önerisi Getirilmesi: Yazar, probleme bir "çözüm önerisi" getirmiş midir? Başka bir deyişle, araştırma bulgularının kullanılmasıyla yani bulguların ve hükmün, teoride ve pratikte ne gibi değişiklikler gerektirdiğiyle ilgili öneriler ileri sürmüş müdür?

55- Yeni Araştırma Alanlarına Dikkat Çekilmesi: En kaliteli araştırmalar, çözdüğünden çok, yeni problemler keşfeden araştırmalardır. O halde yazar, yaptığı araştırma nedeniyle önem kazanan yeni araştırma alanlarıyla ilgili öneriler ileri sürmüş müdür? Başka bir deyişle bir "açık sonuc"a ulaşmış mıdır? Araştırma konusunun yeni bir cephesini ışığa çıkarmış, farklı veya yepyeni bir probleme dikkat çekmiş midir?

56- Önerilerin Araştırma Bulgularına Dayanması: Yazarın yaptığı tüm öneriler, araştırma bulgularına mı dayanmaktadır? Sadece onlardan mı kuvvet almaktadır?

c) SON KISIM

Araştırmayı tamamlayıcı bir fonksiyonu olan "Son Kısım" genellikle ekler, bibliyografya ve indeksten (K,R) oluşur.

Ekler

57- Eklerin Kurallara Uygun Olarak Düzenlenmesi: Araştırmacının ana kısımlarında verilmesi, araştırma metninin akışını ve bütünlüğünü bozacak, okuyucunun dikkatini dağıtması muhtemel uzun ve ayrıntılı tablolar, büyük şema ve belgeler, anket formları, çok uzun alıntılar ve metodolojik açıklamalar gibi bilgi ve dokümanların "Ekler" başlığı altında araştırmanın son kısmına konması gerekir. Yazar bu kurala uymuş mudur?

58- Eklerin Sınıflandırılması: Ekler sayıca çok ise, türüne göre sınıflanmış ve her ek bir harf veya numara ile gösterilmiş midir?

Bibliyografya

59- Yeterli Ölçüde Yabancı Kaynak Bulunması: Bibliyografyada araştırma alanının gerektirdiği ölçüde yabancı kaynak bulunmakta mıdır?

60- Bibliyografya Metninin Kurallara Uygun Yazılması: Bibliyografya (Yararlanılan Kaynaklar, Kaynakça), araştırmanın bir yapıt olarak oluşturulup tamamlanması sırasında faydalanılmış tüm kaynakların, yazarların soyadına göre alfabetik bir sıra içinde gösterildiği bir metindir. Yazar, araştırmasının veya kısım kısım her bölümün sonunda (K,R) bu metne yer vermiş midir?

61- Bibliyografyada Yararlanılan Kaynakların Bulunması: Prensip olarak, araştırmanın metninde dipnotları yoluyla atıfta bulunulmuş bütün yazılı dokümanların bibliyografyada yer alması gerekir. Ancak atıf yapılmamış olmakla beraber,

istifade edilmiş olan genel bilgi kitaplarına da bibliyografyada yer verilebilir. Yazar bu esasa uymuş mudur?

62- Bibliyografyanın Bölümlenmesi: Yararlanılan kaynakların çok olması hâlinde bibliyografya kendi içinde, kaynakların türüne göre bir bölümlenmeye tâbi tutulabilir (K,R). Yazar bu yola gitmişse, yaptığı bölümlenme mâkul mudur?

Dizin

63- Araştırmada Bir Dize Yer Verilmesi: Dizin (İndeks) araştırmada geçen terim, kişi veya yer adları ile araştırmada açıklandıkları sayfa numaralarının alt alta alfabetik bir sıra içinde gösterildiği bir metindir. Yazar, araştırmasında (K,R) dizine yer vermiş midir?

GENEL İÇERİK ŞARTLARI

Denge ve Tutarlılık

64- Araştırmada Öze Ayrıntı Arasında Denge Sağlanması: Araştırma dengeli midir? Başka bir deyişle yazar, araştırmanın özü ile ayrıntıları arasında optimum bir dengeyi sağlayabilmiş midir? Araştırmanın çeşitli bölümlerinde yer alan ayrıntılı açıklamaları, nisbî önemlerine göre yapmış mıdır?

65- Bölümlerin Planlı Kalemeye Alınması: Yazar araştırmanın bölüm, kesim ve paragraflarını kaleme alırken, bunların her birinde "Giriş - Geliştirme - Sonuç" şemasını izlemiş midir? Kendi başına bir bütün sayılabilecek her metin parçası, mantıklı, bilimsel ve sistemli bir yapıya sâhip midir?

66- Araştırma Konusuyla İçerik Arasında Uyum: Yazar araştırma problemini incelerken, konunun birlik ve bütünlüğünü muhafaza edebilmiş midir? Başka bir deyişle "Giriş" ve "Metod" bölümlerinde belirttiği konu, amaç, varsayımlar, sınırlamalar, tanımlar ve plana, araştırma tekniklerine sâdik kalmış mıdır? Kısacası, "Giriş" kısmında angaje olduğu "konuyu, yalnız konuyu, bütün konuyu" etüd etmiş midir?

67- "Geliştirme" Kısmının Bölümlenmesinde Tutarlılık: Araştırmanın "Geliştirme" kısmının bölümlere ayrılışı, tekrarlara meydan vermeyecek şekilde gayet net ve bölümler birbirinden farklı karakterde midir? Ne fazla ne eksik bir bölüm yok mudur?

68- Başlıklarla Metin Arasında Uyum: Araştırmada kullanılan başlıklarla o başlıkların kapsadığı metinlerin içeriği arasında uyum var mıdır?

69- Paragrafların Kurallara Uygun Olarak Açılması: Her araştırma metni, kendi başına bir bütün olan paragraflardan oluşur. Her paragrafta bir esas düşünce geliştirilmelidir. Bir paragraf tek başına okunsa bile, doyurucu bir anlam ifade eder. Yazar, paragraflarda bu esaslara uymuş mudur?

70- Anlatımda Düzenli ve Akıcı Bir Muhakeme: Araştırma boyunca mantıkî bir sıra içinde düzenli ve akıcı bir muhakeme yapılmalıdır. Öyleki her

muhakeme sonunda ulaşılan sonuç, gayet net olarak kendiliğinden ortaya çıkmalıdır. Yazar bu hususta başarı göstermiş midir?

Bağımsız Yorum ve Yargı

71- Okuyucuya Bağımsız Yorum ve Yargı Olanığı: Yazar, araştırmanın içeriğini oluşturan bilgilerle, okuyucuya bağımsız yorum ve yargıda bulunma olanağı sağlamış mıdır?

Özgün Katkılarda Açıklık

72- Yorum, Yargı ve Önerilerin İfâdesinde Açıklık: Araştırmacı kendi yorum, yargı ve önerilerini, araştırmasında açık ve seçik olarak ifade etmiş midir?

Anlatımda Açıklık ve Akıcılık

73- Anlatımda İyi, Doğru ve Akıcı Bir Türkçe Kullanılması: Bir araştırmanın amacına ulaşmasında, kullanılan Türkçe ve üslûbun da önemli bir payı vardır. Üslûbun seçiminde hitab edilen kitle ve iletilecek mesaj göz önüne alınmalıdır. Anlatım açık, sâde ve akıcı olmalıdır. Metin uzun, süslü ve dolambaçlı anlatımdan uzak; cümleler, paragraflar, kesimler birbirine doğal, mantıklı ve yumuşak bir şekilde bağlanmış olmalıdır. Yazarın anlatımı bu açılardan yeterli midir?

Alıntılar ve Dipnotlar

74- Alıntıların Yalnızca İki Amaçla Yapılması: Alıntılar iki fonksiyon için kullanılır. Birincisi "başka bir yazarın düşüncesini açıklarken kanıt ve destek olarak kullanma", ikincisi "araştırmacının kendi düşüncesini anlatmak ve güçlendirmek için, başka bir yazarın tanınmış veya anlatım gücü yüksek bir ifâdesini kullanma"dır. Yazar, alıntılar yapmışsa, bunları sadece bu iki amaçla mı yapmıştır?

75- Alıntıların Kısa ve Aslına Uygun Olması: Alıntılar kısa olmalı, bir değişikliğe uğratılmadan yapılmalıdır. Alıntıya, aktarıldığı kaynağın bütünü içinde ve yazarının anladığı şekilde anlam vermelidir. Yazar bu hususlarda özen göstermiş midir?

76- Dipnotların Orijinal ve İlgi Çekici Olması: Dipnotlarda herkesin bildiği, harciâlem (beylik) bilgi, konu ve malzeme için kaynak gösterilmez. Dipnotlarda yer alan kaynakların yeni, orijinal ve ilgi çekici bilgi, düşünce, görüş ve dokümanlarla ilgili olması gerekir. Yazar bu noktaya dikkat etmiş midir?

II. ARAŞTIRMANIN BİÇİMİ

Araştırmada yer alan bilgilerin sunuluşundaki şekil, sıra ve düzen o araştırmanın biçimini oluşturur.

DÖRT BİÇİM ŞARTI

Bir araştırmanın biçim bakımından başarılı sayılabilmesi için, öncelikle, aşağıdaki dört soruya olumlu yanıt alınması gerekir.

77- Biçimin Sâde ve Kolay Anlaşılır Olması: Araştırmanın biçimi sâde ve anlaşılır nitelikte midir? Başka bir deyişle, araştırmanın biçimi; yalın, gereksiz karmaşa ve süslemeden uzak mıdır?

78- Biçimin Mantıklı Olması: Araştırmanın biçimi mantığa uygun mudur? Başka bir deyişle, araştırmada sunulan bilgilerin birbiri ardınca sıralanışının akla ve bilimsel gerçeklere uygun bir temeli, sebepleri var mıdır? Araştırmanın "geliştirme" kısmının başlıca bölümlerinin sırası, araştırmanın konusuna, amaçlarına uygun olarak belirlenmiş midir?

79- Biçimin Estetik Olması: Araştırmanın (R) biçiminde denge ve simetri gözetilmiş midir? Başka bir deyişle araştırma metni daktilo edilirken; bilgilerin, yazı alanı ortalanarak ve belli aralıklarla sayfaya yerleştirilmesine özen gösterilmiş midir? Böylece metne hem estetik bir görünüm, hem de kolayca anlaşılabilirlik özelliği kazandırılmış mıdır?

80- Biçimin Homojen Olması: Araştırmanın biçiminde homojenlik var mıdır? Başka bir deyişle doğruluk veya uygunluk derecesi ne olursa olsun, kaynak gösterme (dipnotlar), başlık biçimleri, tablo ve şekiller, sayfa düzeni, satır aralıkları, ... ve benzeri hususlarda kullanılmış bir kalıp, araştırmanın her yerinde hep aynı mıdır?

DİĞER HUSUSLAR

81- Sayfaların Numaralandırılması: Araştırmanın (R) başına ve sonuna konacak boş sayfalar hâriç, çalışmanın her sayfasına bir numara verilmiş midir? Araştırmanın ön kısmı romen rakamlarıyla, diğer kısımları normal rakamlarla numaralandırılmış mıdır?

82- "Geliştirme" Kısmının Bölümlenmesi (Rahat İzleme): Araştırmanın geliştirme kısmı yeterli ölçüde bölümlere ve alt bölümlere ayrılmış mıdır? Okuyucu bu bölümlenme sayesinde konuyu rahat izleyebilmekte ve herhangi bir bilgiyi kolayca bulabilmekte midir?

83- Bölüm ve Alt-Bölümlerin Birbirinden Ayrılması: Araştırmada (K,R) altbölümleri kapsayan ana bölümlere ayrı bir sayfada başlanmakta mıdır? Bir altbölüm bitirilip diğerine geçilirken, birkaç geniş satır aralığı bırakılmış mıdır? Her bölümün ilk paragrafı, başlıktan sonra uygun genişlikte bir aralık bırakılarak başlatılmış mıdır?

84- Satır Aralıkları ve Puntolar (Kurallara Uygunluk): Bir araştırmada (R) belli yerlerde belli satır aralıkları veya puntolar kullanılır. Yazar, araştırmasını normal satır aralığıyla daktilo etmiş midir? Uzun alıntılarda, dipnotlarda, tablo ve şekillerde, eklerde ve bibliyografyada ve benzeri durumlarda sıkışık satır aralıkları veya küçük puntolar kullanmış mıdır? Altbölümleri birbirinden ayırırken, geniş satır aralıkları kullanmış mıdır?

85- Bölümlemede Sembolleme Sistemi (Tutarlılık): Bir araştırmanın bölüm ve altbölümlerinin başlıklarına genellikle semboller (numara, harf) verilir. Eğer yazar bu yola gitmişse, kullandığı sembolleme sistemi kendi içinde uyumlu ve

hatâsız mıdır? Okuyucunun, araştırmanın akışını rahatça izlemesini sağlayabilmekte midir?

86- Alıntılar Metinden Ayırma ve Kaynak Gösterme: Yazar, yaptığı alıntılarını turnak içine almış, kaynağını belirtmiş midir?

87- Kaynaklara Göndermede Standartlık: Yazar, araştırma metninde kaynaklara gönderme yaparken, genellikle kabul görmüş kalıplara uymuş mudur?

88- Araştırma Metninde Matbu Hatâsızlık: Yazar, araştırma metninin aşırı ölçüde basım hatâlarıyla yüklü olarak çoğaltulmasını önlemiş midir?

III. TOPLU DEĞERLENDİRME

89- Araştırmanın Orijinalliği: Araştırma orijinal midir? Başka bir deyişle ilgili bulunduğu bilim alanına bir yenilik getirmiş midir? O zamana kadar bilinmeyen şeylerden söz etmiş veya bilinenleri aydınlatmış ya da geliştirmiş midir? Ait bulunduğu bilim dalına katkıda bulunan, insanlığın veya ulusun gönencini artırma yolunda kullanılabilecek bir araştırma mıdır?

90- Araştırmanın Bilimselliği: Yazar; bulunduğu statünün gerektirdiği ölçüde, bir araştırmacının sahip olması gereken temel özelliklere sahip midir? Bilimsel araştırma metodunu bilmekte midir? Yaptığı araştırmayla ilgili alanda yeterli bilgi birikimine sahip midir?

91- Araştırmacının Bilimsel Ahlâkı: Bir araştırmada ilk uyulacak prensip, gerçeğe sâdik kalmaktır. Araştırmacı yalnızca bilimsel gerçeği bulmaya yönelmeli, bunun dışında bir amaç ve menfaat gütmemeli, kişiliğinden hiç bir fedâkarlıkta bulunmamış olmalıdır; kısacası dürüst olmalıdır. Yazar bu prensibe uymuş mudur?

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PUANLAMA FORMU

Bu form aşağıdaki esaslara uyularak kullanılmalıdır.

- 1) Ölçütler hakkında ayrıntılı bilgi edinmek için, ölçütün numarası yukardaki modelde bulunmalı ve orada yapılan açıklamalar okunmalıdır.
- 2) Değerlendirilecek araştırma; puanlamaya geçilmeden önce, ölçütler açısından iyice incelenip eleştirilmeli, gerekli notlar alınmalı, araştırma hakkında her bakımdan yeterli bir fikir sahibi olunmalıdır.
- 3) Araştırmanın değerlendirilmesi için, önce puan sütunu doldurulacak, sonra ağırlıklı puanlar sütunu doldurulacaktır.
- 4) Tablonu **puan** başlıklı ikinci sütununda ölçüt için düşünülen değerlendirmeler gösterilmiştir. Buna göre 0 zayıf, 2 orta, 3 iyi, 4 pekiyi derecelerini karşılamaktadır. Araştırma ilgili ölçüt bakımından hangi derece ile değerlendirilmişse, o rakam daire içine alınmalıdır. "Kitap, makale ve diğer araştırmalar" şeklinde tür farklılığından dolayı bir ölçütün uygulanması olanaksız ise, araştırma o ölçüt bakımından 4 puan olarak değerlendirilmelidir.
- 5) **Ağırlıklı puan** sütunu, her ölçüt için takdir edilen ve daire içine alınan rakam "ağırlık" rakamı ile çarpılarak doldurulacaktır. Örneğin 04 numaralı ölçüt için verilen puan 4 ise, ağırlık 3 olduğuna göre, ağırlıklı puan (4×3) , yani 12 olacaktır.
- 6) Bir araştırmanın başarılı sayılabilmesi için, içerik puanı (İ), biçim puanı (B) ve toplu değerlendirme puanından (T) herbirinin, en az minimum başarı notuna (M) eşit olması gerekir.
- 7) **İçerik puanı (İ)** içerik ölçütlerinin, **biçim puanı** biçim ölçütlerinin, **toplu değerlendirme puanı** toplu değerlendirme ölçütlerinin ağırlıklı puanları toplamalarının, ilgili sütunda gösterilen katsayılarla çarpımına eşittir.
- 8) İçerik, biçim ve toplu değerlendirmenin her biri bakımından **minimum başarı notu (M)**, araştırma raporu için 60, yüksek lisans tezi için 65, doktora tezi için 75, doçentlik çalışması ve diğerleri için 80'dir. Buna göre, eğer değerlendirilen çalışma bir doktora tezi ise, İ, B ve T puanlarından her birinin en az 75 olması gerekir.
- 9) **Genel başarı notu (G)** şu işlem yapılarak bulunur: $(5İ + 2B + 3T) / 10$. Örneğin bir doktora tezinin değerlendirilmesi sonucunda İ puanı 72, B puanı 95, T puanı 80 olarak hesaplanmışsa, genel başarı notu (G), $(5 \times 72 + 2 \times 95 + 3 \times 80) / 10$ yani 79 olacaktır.
- 10) Bir araştırmanın başarılı sayılması, gerekli görülen düzeltmelerin yapılmasının, araştırmacıdan istenmesini engellemez.
- 11) **Araştırmacının statüsü** lisans öğrencisi, yüksek lisans öğrencisi, doktora öğrencisi, araştırma görevlisi, yardımcı doçent, profesör veya başka türden bir statü; **araştırma türü**, kitap, makale, yüksek lisans veya doktora tezi, araştırma raporu ya da başka türden bir araştırma şeklinde doldurulmalıdır.
- 12) **Açıklama** kısmında araştırmacının ve araştırmanın adı belirtilmeli; verilen içerik, biçim, toplu değerlendirme puanları ve genel başarı notu rakam ve yazı ile yazılmalı ve "başarılı veya başarısız" şeklinde olmak üzere varılan sonuç ifade edilmelidir. Değerlendirmeci bu kısma, uygun gördüğü başka hususları da kaydedebilir.

ARAŞTIRMA HAKKINDA BİLGİLER

Araştırmacının Adı Soyadı:.....

Araştırmanın Başlığı :

Araştırmacının Statüsü :..... Araştırmanın Türü :

PUANLAMA TABLOSU

ÖLÇÜTLER **Puan Ağırlık Ağırlıklı Puan****I. ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ****Araştırmanın Yapısı**

01. Üçlü ana yapıya uygunluk	0 2 3 4	1
a) Ön Kısım			
02. Ön kısmın kalıba uygunluğu	0 2 3 4	1
03. Başlık sayfasının kalıba uygunluğu	0 2 3 4	1
04. Araştırmanın adı : yeterlilik	0 2 3 4	3
05. Araştırmanın adı : Sözcüklerin dizilişi	0 2 3 4	2
06. Araştırmacının kimliğinin belirtilmesi	0 2 3 4	1
07. Araştırmanın türünün belirtilmesi	0 2 3 4	1
08. Yayınlandığı kent, kurum ve tarihin belirtilmesi	0 2 3 4	1
09. Önsöz : Kurallara uygunluğu	0 2 3 4	2
10. Önsöz : Kent, tarih ve yazar adı	0 2 3 4	1
11. Kısaltmalar listesi : Kurallara uygunluğu	0 2 3 4	1
12. Tablolar listesi : Kurallara uygunluğu	0 2 3 4	1
13. İçindekiler: Kurallara uygunluğu	0 2 3 4	1
14. İçindekiler: Başlıklar arası görünüm farklılığı	0 2 3 4	1
b) Ana Bölümler			
15. "Dörtlü model"e uygunluk	0 2 3 4	4
GİRİŞ			
16. "Giriş" kalıbına uygunluk	0 2 3 4	3
17. Araştırma problemi: Bütünleştirme	0 2 3 4	4
18. Araştırma problemi: Sıyırıp çıkarma	0 2 3 4	2
19. Araştırma problemi: Ayrıntılı açıklama	0 2 3 4	3
20. Araştırma problemi: Literatürü tarama	0 2 3 4	5
21. Araştırma problemi: Temel eserlere ulaşma	0 2 3 4	7
22. Araştırma konusunun orijinallliği	0 2 3 4	5

23. Araştırma / Araştırmacı uyumu	0 2 3 4	2
24. Araştırmanın amacı: Ayrıca ve açıkça belirtilmesi	0 2 3 4	2
25. Araştırmanın önemi: Ayrıca belirtilmesi	0 2 3 4	3
26. Araştırmanın önemi: Faydaların belirtilmesi	0 2 3 4	4
27. Araştırmanın varsayımları: Eksiksiz belirtilmesi	0 2 3 4	2
28. Araştırmaya getirilen sınırlamalar: Belirtilmesi	0 2 3 4	3
29. Araştırmaya getirilen sınırlamalar: Sebepleri	0 2 3 4	3
30. Tanımlar: Uygun terimlerin tanımlanması	0 2 3 4	2
31. Tanımlar: Terimlerin yerli yerinde tanımlanması	0 2 3 4	2
32. Araştırmanın planı: Ana çizgilerle verilmesi	0 2 3 4	4

ARAŞTIRMA METODU

33. Araştırma metodunun açıklanması	0 2 3 4	5
34. Tekniklerin açıklanmasında ölçülü olma	0 2 3 4	2
35. Açıklamaların yerli yerinde yapılması	0 2 3 4	2
36. İki modelden birinin kurulması	0 2 3 4	5
37. Ankette kitle ve örneğin tanıtılması	0 2 3 4	4
38. Veri kaynaklarının ve geçerliliklerinin belirtilmesi	0 2 3 4	4
39. Verileri analiz ve yorum tekniklerinin açıklanması	0 2 3 4	5
40. Tekniklerin seçme gerekçelerinin açıklanması	0 2 3 4	4

ARAŞTIRMA BULGULARI VE YORUMLAR

41. Ham verilerden bulgulara ulaşma	0 2 3 4	3
42. Bulguları yorumlarda kullanma	0 2 3 4	5
43. Bulguları çözüm amacıyla kullanma	0 2 3 4	6
44. Bulgularla literatür ve konu arasında ilişki kurma	0 2 3 4	7
45. Bulgular karşısında tarafsız tutum	0 2 3 4	5
46. Bulgularla yorumların birbirinden ayırt edilmesi	0 2 3 4	3
47. Bulgu ve yorumlar: Amaçlarla uyumlu bölümlemeler	0 2 3 4	4

SONUÇ

48. Sonuçta özet, hüküm ve önerilerin bulunması	0 2 3 4	2
49. Sonucun araştırma hakkında genel bir fikir vermesi	0 2 3 4	3
50. Özet: Araştırmanın özetlenmesi	0 2 3 4	2
51. Özet: Başlıca elemanlara yer verilmesi	0 2 3 4	3
52. Hüküm: Araştırma probleminin bir sonuca bağlanması	0 2 3 4	4
53. Hüküm: İfâdede üç koşula uygunluk	0 2 3 4	3
54. Öneriler: Probleme bir çözüm önerisi getirilmesi	0 2 3 4	4
55. Öneriler: Yeni araştırma alanlarına dikkat çekilmesi	0 2 3 4	6
56. Öneriler: Önerilerin araştırma bulgularına dayanması	0 2 3 4	6

c) Son Kısım

EKLER

57. Eklerin kurallara uygun olarak düzenlenmesi 0 2 3 4 2

58. Eklerin sınıflanması 0 2 3 4 1

BİBLİYOGRAFYA

59. Yeterli ölçüde yabancı kaynak bulunması 0 2 3 4 5

60. Bibliyografya metninin kurallara uygun yazılması 0 2 3 4 2

61. Bibliyografyada yararlanılan kaynakların bulunması 0 2 3 4 4

62. Bibliyografyanın bölümlenmesi 0 2 3 4 1

DİZİN

63. Araştırmada bir dizine yer verilmesi 0 2 3 4 4

Genel İçerik Şartları

DENGE VE TUTARLILIK

64. Araştırmada özle ayrıntı arasında denge sağlanması 0 2 3 4 3

65. Bölümlerin planlı kaleme alınması 0 2 3 4 6

66. Araştırma konusuyla içerik arasında uyum 0 2 3 4 5

67. "Geliştirme" kısmının bölümlenmesinde tutarlılık 0 2 3 4 3

68. Başlıklarla metin arasında uyum 0 2 3 4 3

69. Paragrafların kurallara uygun olarak açılması 0 2 3 4 2

70. Anlatımda düzenli ve akıcı bir muhakeme 0 2 3 4 6

BAĞIMSIZ YORUM VE YARGI

71. Okuyucuya bağımsız yorum ve yargı olanağı 0 2 3 4 5

KATKILARDA AÇIKLIK

72. Yorum, yargı ve önerilerin ifâdesinde açıklık 0 2 3 4 4

TÜRKÇENİN KULLANIMI

73. Anlatımda iyi, doğru ve akıcı bir Türkçe kullanılması 0 2 3 4 7

ALINTILAR VE DİPNOTLAR

74. Alıntuların yalnızca iki amaçla yapılması 0 2 3 4 5

75. Alıntuların kısa ve aslına uygun olması 0 2 3 4 4

76. Dipnotların orijinal ve ilgi çekici olması 0 2 3 4 3

İÇERİK PUANI (I)

.... x 0.1 =.....

II. ARAŞTIRMANIN BİÇİMİ

Dört Biçim Şartı

77. Biçimin sâde ve kolay anlaşılır olması 0 2 3 4 4

78. Biçimin mantıklı olması 0 2 3 4 6

79. Biçimin estetik olması 0 2 3 4 4

80. Biçimin homojen olması 0 2 3 4 5

Diğer Hususlar

81. Sayfaların numaralandırılması	0 2 3 4	1
82. "Geliştirme" kısmının bölümlenmesi (rahat izleme)	0 2 3 4	5
83. Bölüm ve alt-bölümlerin birbirinden ayrılması	0 2 3 4	4
84. Satır aralıkları ve puntolar (kurallara uygunluk)	0 2 3 4	3
85. Bölümlemede sembolleme sistemi (tutarlılık)	0 2 3 4	3
86. Alıntuları metinden ayırma ve kaynak gösterme	0 2 3 4	6
87. Kaynaklara göndermede standartlık	0 2 3 4	3
88. Araştırma metninde matbu hatasızlık	0 2 3 4	6

BİÇİM PUANI (B)

..... x 0.5 =

III. TOPLU DEĞERLENDİRME

89. Araştırmanın orijinalliği	0 2 3 4	2
90. Araştırmanın bilimselliği	0 2 3 4	3
91. Araştırmacının bilimsel ahlakı	0 2 3 4	5

TOPLU DEĞERLENDİRME PUANI (T)

..... x 2.5 =

- İ: x 5 =

- B: x 2 =

- T: x 3 =

GENEL BAŞARI NOTU (G)

= ... / 10 =

Açıklama:

.....

.....

Değerlendirmeci

İmza

Tarih

.....

.....

.....